

උපදෙස්,

- ❖ 'අ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, 'ආ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ ප්‍රස්තාර කඩදාසි සපයනු ලැබේ.

'අ' උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

1. (i) නිෂ්පාදන සාධකයක් වශයෙන් 'භූමියෙහි' ආර්ථික ලක්ෂණ දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) " නගරයක් ආසන්නයේ පිහිටි අක්කර 500ක ඉඩමක් වද වී යාමේ තර්ජනයට ලක්ව ඇති සත්ත්ව විශේෂ රාශියකගේ නිවාස ස්ථානයක් වන බැවින්, එය ස්වභාවික තත්ත්වයෙන්ම රැකගත යුතු යැයි පරිසර අධිකාරිය අදහස් කරයි. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය එම ඉඩමෙහි නාගරික නිවාස සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර ඇත." මෙම සිද්ධිය හා සම්බන්ධ හිඟකම, තේරීම සහ ආවස්ථික පිරිවැය පිළිබඳ මූලිකාංග හඳුනාගෙන පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු $02 \times 3 = 06$ යි)
- (iii) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රයක් සෘණ බැවුමක් සහිත වන්නේ සහ පිටතට නෙරා යන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04යි)
- (iv) (a) මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රමය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (b) 'ශ්‍රී ලංකාව මිශ්‍ර ආර්ථිකයක් වේ' යන අදහස තහවුරු කෙරෙන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා නිදසුන් හතරක් සපයන්න. (ලකුණු 04යි)
2. (i) ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනි විය හැකි අවස්ථා දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) පෙට්‍රොල් ලීටරයක් රු. 140ක් වන විට ලීටර් 22 ක් මිලට ගන්නා පාරිභෝගිකයෙක් ලීටරයක මිල රු. 160 කට ඉහළ ගිය විට ලීටර් 18 ක් මිල දී ගන්නා බව සලකන්න. මෙම පාරිභෝගිකයාගේ ඉල්ලුමේ මිල නම්‍යතාව ගණනය කරන්න. (ලකුණු 06යි)
- (iii) අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස් ව තිබිය දී, බාල භාණ්ඩයක මිල පහළ වැටේ නම් එම භාණ්ඩයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අඩුවේ ද? වැඩි වේ ද? ආදේශන සහ ආදායම් ප්‍රතිවිපාක කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06යි)
- (iv) සැපයුම් වක්‍රය විතැන් කිරීමට හේතුවන සාධක තුනක් රූප සටහන් ආධාර කරගනිමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

3. (i) පාරිභෝගික අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදක අතිරික්තය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) උපරිම මිලක් නිසා සුබ සාධනය අහිමි වීමක් (deadweight loss) හටගන්නේ කෙසේ දැයි රූපසටහනක් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iii) රජය විසින් ඵ්‍යු වගා කරන ගොවීන්ට කිලෝග්‍රෑමයක් සඳහා රු.100ක මිල ආධාරකයක් ලබා දී ඇති අතර අතිරික්ත සැපයුම ආධාරක මිල යටතේ රජය විසින් මිල දී ගන්නා බවත් සලකන්න. වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ පහත දැක්වේ.
- $$Q_d = 240 - 2P$$
- $$Q_s = -210 + 3P$$
- (a) මෙම මිල ආධාරක වැඩසටහන සඳහා රජයට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය කොපමණ ද? (ලකුණු 04යි)
- (b) මිල ආධාරකයට පසුව පාරිභෝගික අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදක අතිරික්තය කොතරම් ප්‍රමාණයක් වේද? (ලකුණු 04යි)
- (c) මිල ආධාරකය නිසා අහිමි වන සුබසාධනය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)
4. (i) 'ප්‍රාමාණික ලාභය' යන සංකල්පය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ii) පහත දැක්වෙන වියදම් ස්ථාවර පිරිවැය සහ විචල්‍ය පිරිවැය වශයෙන් වර්ගී කරණය කරන්න.
- (a) අමුද්‍රව්‍ය
- (b) කර්මාන්තශාලා ගොඩනැගිලි සඳහා බදු කුලිය
- (c) ලබාගත් ණය මුදල් සඳහා පොලී
- (d) පොහොර (ලකුණු $01 \times 4 = 04$)
- (iii) ඒකාධිකාරය සමග පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳ පොළ ව්‍යුහය සංසන්දනය කරන්න. (ලකුණු $01 \times 4 = 04$)
- (iv) " ආයතන කෙටි කාලයේ දී පාඩු ලබමින් වුව ද කර්මාන්තය තුළ රැඳී සිටීමට පිළිවන." මෙම ප්‍රකාශය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු $01 \times 4 = 04$)
- (v) " මසකට රු. 200 000ක වැටුපක් ලබමින් සිටි පරිගණක මෘදුකාංග ඉංජිනේරුවරියක, ව්‍යවසායිකාවක වීමට තීරණය කොට, තමන්ගේම මෘදුකාංග සංවර්ධන ආයතනයක් ආරම්භ කරමින්, ව්‍යවසායිකාවක වූ අතර, ඇය එම ආයතනයෙන් මසකට රු. 500 000 ක් උපයයි." (a) මෙම ව්‍යවසායිකාවගේ සංක්‍රාම ඉපයීම කොපමණ ද? (ලකුණු 04යි)
- (b) මෙම ව්‍යවසායිකාව ආර්ථික බදු කුලියක් උපයන්නේ ද? ඔබගේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
5. (i) පහත දැක්වෙන ඒකක, ජාතික ආදායම් ගිණුම්කරණයේ දී කවර ආයතනික අංශ වලට අයත්වේ දැයි සඳහන් කරන්න.
- (a) ධීවර කර්මිකයන්ගේ සමුපකාර සමිතිය
- (b) දකුණු පළාත් සභාව
- (c) ජාතික වාණිජ මණ්ඩලය
- (d) ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව (ලකුණු $01 \times 4 = 04$)

(ii) කිසියම් විවෘත ආර්ථිකයක් සඳහා පහත සඳහන් සාර්ව ආර්ථික දත්ත සැලකිල්ලට ගන්න.

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (Y) = 500

පරිභෝජනය (C) = 350

බදු - සංක්‍රාම (ශුද්ධ බදු) = 20

ආයෝජනය (I) = 150

අයවැය හිඟය = 120 (සියලුම අගයන් රුපියල් බිලියන වලිනි)

මෙම ආර්ථිකයේ ශුද්ධ අපනයන අගය කොපමණ වේද?

(ලකුණු 04)

(iii) කල්පිත සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිත ජාතික ආදායම රු. බිලියන 800ක් ද, ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව (MPC) 0.8ක් ද, විභව නිමැවුම් මට්ටම රු. බිලියන 1 000ක් ද වේ යැයි සලකන්න.

(a) මෙම ආර්ථිකය මුහුණ දෙමින් සිටිනුයේ ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරයකට ද නැතහොත් උද්ධමනාත්මක පරතරයකට ද? එම පරතරයේ ප්‍රමාණය කොපමණ ද?

(ලකුණු 02)

(b) රජය විසින් සෘජු බදු යොදාගනිමින් මෙම පරතරය ඉවත් කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම්, සෘජු බදු කොතරම් ප්‍රමාණයකින් වෙනස් කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ ද?

(ලකුණු 02)

(iv) රටක ජාතික ගිණුම් වලට අදාළ දත්ත කිහිපයක් පහත වගුවෙහි දැක්වේ.

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)
මූලික මිල යටතේ දළ එකතු කළ අගය	11 500
අවශේෂ ලෝකයෙන් ලැබුණු ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම	300
නිෂ්පාදිත මත සහනාධාර අඩු කළ බදු	800
පරිභෝජන වියදම	8 500
අවශේෂ ලෝකයෙන් ලැබුණු ශුද්ධ වර්තන සංක්‍රාම	900
මූලික මිල යටතේ දළ එකතු කළ අගය	11 500

ඉහත දත්ත පදනම් කරගනිමින් පහත සඳහන් දෑ ගණනය කරන්න.

(a) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය

(b) දළ ජාතික ආදායම

(c) වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම

(d) දේශීය ඉතුරුම්

(ලකුණු 02 × 4=8)

'ආ' උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

6. (i) මුදලේ ප්‍රධාන කාර්යයන් කවරේ ද?

(ලකුණු 04)

(ii) බැංකු පද්ධතියේ මුදල් මැවීමේ විභවතාව කෙරෙහි බල පෑ හැකි සාධක මොනවාද?

(ලකුණු 04)

(iii) පරස්පර අරමුණු දෙකක් ලුහුබැඳයාමේ දී වාණිජ බැංකුවක් තම වත්කම් ව්‍යුහය කළමනාකරණය කරගන්නේ කෙසේද?

(ලකුණු 06)

(iv) කෝවිඩ් - 19 වසංගතය නිසා කුටුම්භ හා ව්‍යාපාර ආයතන මුහුණ පා සිටින මූල්‍ය අසහනය

විසඳීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අනුගමනය කළ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ කවරේ ද? (ලකුණු 06)

7. (i) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක ඇතැම් භාණ්ඩ හා සේවා අධි පරිභෝජනයක් සහ ඇතැම් ඒවා උණ පරිභෝජනයක් සිදුවන්නේ ඇයි ? (ලකුණු 04)
- (ii) ශුද්ධ පෞද්ගලික භාණ්ඩ හා ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩ අතර ඇති ප්‍රධාන වෙනස්කම් කැටි කොට දක්වන්න. (ලකුණු 04)
- (iii) පෞද්ගලිකරණයට පක්ෂව තර්ක දෙකක් සහ පෞද්ගලිකරණයට විපක්ෂව තර්ක දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04)
- (iv) අයවැය හිඟය පුළුල් වීමේ ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 08)
8. (i) සමාන සම්පත් ප්‍රමාණයකින් A නමැති රටට මෝටර් රථ 40ක් හෝ ආහාර ටොන් 40 ක් හෝ නිපදවිය හැකි බවත් B නමැති රටට මෝටර් රථ 60ක් හෝ ආහාර ටොන් 30 ක් හෝ නිපදවිය හැකි බවත් සලකන්න.
- (a) විශේෂ ප්‍රාගුණාන්‍යයක් නොමැති විට එක් එක් රටෙහි අභ්‍යන්තර හුවමාරු අනුපාතිකය කවරක්ද? (ලකුණු 02යි)
- (b) ඉහත භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමෙහි ලා මෙම රටවල සාපේක්ෂ වාසි දක්නට ලැබේ ද? පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) ගෙවුම් ශේෂ ලේඛනයක ශුද්ධ අපනයන සහ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය අතර වෙනස කවරක්ද? (ලකුණු 04)
- (iii) විදේශ විනිමය වෙළෙඳ පොළෙහි ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර විතැන්වීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iv) පහත දැක්වෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රම යටතේ මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය කුමක්ද?
- (a) ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය (ලකුණු 03යි)
- (b) පාලිත නම්‍ය විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය (ලකුණු 03යි)
9. (i) ආර්ථික වෘද්ධිය යනු කුමක් ද? ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකයෙන් එය වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 04යි)
- (ii) “ සංවර්ධනය වූ කලී බහුමාන ක්‍රියාවලියකි. ” පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iii) වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා නියුක්තියේ ආංශික සංයුතිය (කෘෂිකර්මය, කර්මාන්ත හා සේවා), දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආංශික සංයුතිය සමග සසඳන්න. (ලකුණු 06යි)
- (iv) ආයෝජකයන්ට මගපෙන්වන පහත දැක්වෙන ප්‍රධාන දර්ශකයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන තත්ත්වය කුමක්ද?
- (a) ව්‍යාපාර කරගෙන යාමේ පහසුව පිළිබඳ දර්ශකය (Ease of Doing Business Index) (ලකුණු 02යි)
- (b) ගෝලීය තරගකාරීත්ව දර්ශකය (Global Competitiveness Index) (ලකුණු 02යි)
- (c) දූෂණ සංජානන දර්ශකය (Corruption Perception Index) (ලකුණු 02යි)
10. (i) ව්‍යාවහාර මුදල් හුවමාරු ගිවිසුමක් (currency swap agreement) යනු කවරක්ද? ශ්‍රී ලංකාව ඇසුරෙන් නිදසුනක් දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) ආයෝජක විශ්වාසනීයත්වයට සහ තරගකාරීත්වයට බාධා කෙරෙන ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ගැටලුකාරී ක්ෂේත්‍ර සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iii) ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වර්තමානයේ මුහුණ පා සිටින විදේශ විනිමය අර්බුදය විසඳා ගැනීම සඳහා ඔබට යෝජනා කළ හැකි ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ කවරේද? (ලකුණු 04යි)
- (iv) මෑත වර්ෂවල ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකය, අයවැය හිඟය, වෙළෙඳ හිඟය සහ රාජ්‍ය ණය යන ක්ෂේත්‍රයන්හි ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය පෙන්නුම් කළ කාර්ය සාධනය යෝග්‍ය දත්ත යොදා ගනිමින් සැකෙවින් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 08 යි)